

oraz obniża częstotliwość występowania zaburzeń żołądkowo-jelitowych u ssących prosiąt, a także obniża o 3,1% padnięcia osesków.

2. U prosiąt pochodzących od loch otrzymujących ronidazol obserwuje się niższą masę ciała po urodzeniu, a także niższe średnio o 25 g dzienne przyrosty w stosunku do prosiąt pochodzących od loch nie otrzymujących tego preparatu.

Piśmiennictwo

1. Kotowski K.: Nowości wet. 11, 255, 1981.
2. Kotowski K., Owczarczyk B., Zwierzchowski T.: Medycyna Wet. 36, 233, 1980.
3. Mazurczak J.: Prz. hod. 47, nr 7, 16, 1980.

Adres autora: dr Andrzej Wandurski, ul. XXX-lecia PRL, blok 5B m. 4, 64-820 Szamocin.

Вандурский А. — Попытка предотвращения синдрома МВА у свиноматок с использованием ронидазола

21 супоросная свиноматка получала на 2 недели до опороса и в течение 2 недель после опороса 5 мг/кг ж.в. ронидазола (фирмы Merck Sharp

Dohme). Суточная доза препарата скармливалась в 2 откормах. Заболеваемость свиноматок уменьшилась на 9,5%, реже появлялись желудочно-кишечные расстройства у поросят-сосунов и на 3,1% уменьшился их падеж. Одновременно у поросят из подопытной группы наблюдалась меньшая масса тела после рождения, а суточные привесы были ниже на 25 г по сравнению с поросятами из контрольной группы.

Wandurski A. — A trial of prevention of MMA syndrome by the use of Ronidazole in sows

Twenty one sows at a late period of pregnancy were given for two weeks before and two weeks after parturition Ronidazole (Merck Sharp Dohme) at a dose of 5.0 mg/kg of body weight. A day dose of the drug was applied in two ratios of fodder. Morbidity in sows diminished by 9.5%, decreased also the percent of gastrointestinal disorders on suckling piglets, and mortality of newborns by 3.1%. Simultaneously, in piglets from the experimental group was noted a lower body weight at parturition, and daily weight gains were lower by 25 g in comparison by the controls.

CHOROBY ZAKAŻNE I INWAZYJNE

FRANCISZEK KAMYSZEK

Badania nad ekstensywnością inwazji ektopasożytów i dermatofitów u psów na terenie Poznania w latach 1978–1982

Zakład Higieny Weterynaryjnej, ul. Grunwaldzka 250, 60-956 Poznań

Materiał i metody

Materiał badawczy stanowiły zeszkrobiny ze skóry oraz włosów pobrane od 659 psów różnych ras i mieszańców w wieku od 5 miesięcy do 5 lat z terenu miasta Poznania i najbliższych okolic.

Zeszkrobiny pobierano przy pomocy skalpela lub łyżki chirurgicznej ze skóry chorobowo zmienionej (ze środka i obrzeży). W czasie pobierania zeszkrobów zwracano uwagę na charakter zmian skórnych (wyłysienia, łuszczenie naskórka, krosty, strupy itp.). Znaczna liczba psów pochodziło z Miejskiej Lecznicy dla Zwierząt w Poznaniu. Otrzymane próby poddawano rutynowym badaniom parazytologicznym używając KOH, a przy podejrzeniu świerzbu posługiwano się dodatkowo metodą Stefańskiego. Przynależność gatunkową pasożytów określano badaniem mikroskopowym, wg ogólnie stosowanych kluczy. Badania mikologiczne obejmowały bezpośrednie oględziny preparatów pod mikroskopem, a także hodowlane na podłożu sztucznym Sabouraud z dodatkiem aktydionu. Jeżeli pierwsze badania prób dawały wynik ujemny, powtarzano je 1–2-krotnie.

Wyniki i omówienie

Wyniki badań przedstawiono w tab. 1–4. W tab. 1 podano ekstensywność inwazji ektopasożytów u psów w poszczególnych latach badanego okresu. Tab. 2 obrazuje średnią E. I. ektopasożytów u psów w poszczególnych miesiącach badanego okresu. W tab. 3 przed-

W ostatnich latach obserwuje się nasilenie chorób skóry psów, a czynnikami chorobotwórczymi są m.in. pasożyty i grzyby. Do chorób pasożytniczych należy zaliczyć demodekozę wywołaną przez *Demodex canis* (2, 9, 14, 15, 24), świerzb, którego czynnikiem chorobotwórczym jest świerzbowiec drązący — *Sarcoptes scabiei* var. *canis* (7, 25), wszołowicę wywołaną przez *Trichodectes canis* (5, 16, 20, 27), a także zapalenie spowodowane inwazją pchły psiej *Ctenocephalides canis*, rzadziej innymi gatunkami np. *Ctenocephalides felis*, *Pulex irritans*, a także przez wszy z gatunku *Linognathus setosus* (2, 17, 18, 22). W schorzeniach skóry u psów ważną rolę odgrywają grzyby. Według większości autorów u psów najczęściej występuje grzybica drobnozarodnikowa wywołana przez *Microsporum canis*, bardzo rzadko przez *M. grypseum* (1, 3, 4, 8, 10, 12, 13, 19, 23, 26). Niektórzy z cytowanych autorów nie wykluczają możliwości grzybicy strzygącej wywołanej przez *Trichophyton mentagrophytes* (11).

Celem pracy była ocena ekstensywności inwazji pasożytów skórnych i dermatofitów u psów na terenie Poznania i najbliższych okolic w latach 1978–1982.

stawiono wyniki badania parazytologicznego i mikologicznego skóry psów w kolejnych latach, a w tab. 4 podano wyniki tych badań w poszczególnych miesiącach badanego okresu.

W badaniach wykazano następujące pasożyty należące do drobnych roztoczy i owadów: nużeńca — *Demodex canis*, świerzbowca drążącego — *Sarcoptes scabiei* var. *canis*, wszoła — *Trichodectes canis* i pchłę — *Ctenocephalides canis*. Najwyższą ekstensywność inwazji pasożytów stwierdzono w miesiącach: w marcu (31,8%), grudniu (31,0%) oraz w czerwcu (30,3%). W okresie 5 lat z ogólnej liczby 659 prób zeszkrobini w 133, tj. w 20,2% wykazano obecność ektopasożytów.

Z danych tab. 1 wynika, że spośród schorzeń pasożytniczych najczęściej występowała nużycza (u 9,0% psów), najrzadziej zapchlenie (u 2,2% zwierząt). Ekstensywność inwazji wymienionych gatunków pasożytów przedstawiała się różnie w badanym miesiącach (tab. 2) i tak: *D. canis* znajdowano w 8,2% prób w lutym, a 15,2% w czerwcu. Najwyższy stopień zarażenia *S. canis* wykazano w sierpniu (7,0%), *T. canis* w maju (9,7%), a najwyższą ekstensywność *C. canis* stwierdzono w czerwcu (6,1%). Deryło (5) prowadząc badania psów w kierunku chorób skórnych w gospodarstwach rolników indywidualnych na terenie woj. lubelskiego stwierdzał następujące pasożyty zewnętrzne: *Trichodectes canis*, *Linognathus vituli*, *Ctenocephalides canis*, *Dermacentor reticulatus* i *Ixodes ricinus*. Grzywiński i wsp. (6) u badanych psów stwierdzili pchłę psia, przy czym intensywność inwazji wahała się w granicach od słabej do bardzo silnej. Jeden pies był silnie zaatakowany przez wszy *Linognathus setosus*. Baker i wsp. (2) zwracają uwagę na występującą miejscową i uogólnioną postać nużycy. Zdaniem cytowanych wyżej autorów postać uogólniona jest bardzo trudna do wyleczenia. Niektórzy badacze (9, 14) opisują zmiany na skórze głowy, a także na innych okolicach ciała. Ciekawe są obserwacje Piotrowskiego i Milko (15), które wykazały, że prawie u 40% psów nie wykazujących objawów chorobowych znajdowano nużeńce.

Świadczyłyby to o dużym rezerwuarze zapewniającym pasożytom ich przetrwanie. Stankiewicz i wsp. (24) badając (w latach 1978—1982) 38 532 psy, u 301 (0,77%) stwierdzili nużycę. Występuje ona najczęściej u psów młodych. Badania Piotrowskiego i Połomskiej (16) w schroniskach dla bezdomnych psów wykazały *Trichodectes canis*, *Ctenocephalides canis* i *Pulex irritans*. Ekstensywność pasożytów w skali rocznej sięgała 14%. Piotrowski (17) podkreśla, że psy i koty są żywicielami owadów i roztoczy, które powodują odczyny zapalne skóry, a także biorą one udział w szerzeniu się chorób transmisyjnych i zakaźnych. Pomorski (18) stwierdzał zmiany alergiczne u znacznego odsetka badanych psów. Przypadki,

Tab. 1. Ekstensywność inwazji ektopasożytów u psów w poszczególnych latach badanego okresu (%)

Rok	Liczba prób	<i>Demodex canis</i>	<i>Sarcoptes scabiei</i>	<i>Trichodectes canis</i>	<i>Ctenoceph. canis</i>	Razem
1978	130	6,9	2,3	1,5	1,5	12,3
1979	152	6,6	3,3	3,9	1,3	15,1
1980	155	7,1	3,9	4,5	1,9	17,4
1981	121	14,0	3,3	7,4	2,5	27,3
1982	101	11,9	9,9	7,9	4,0	33,7
Razem	659	9,0	4,5	4,9	2,2	20,2

Tab. 2. Średnia E.I. ektopasożytów u psów w poszczególnych miesiącach w okresie pięcioletnim

Miesiąc	Liczba prób	Gatunki pasożytów (%)				razem
		<i>Demodex canis</i>	<i>Sarcoptes scabiei</i>	<i>Trichodectes canis</i>	<i>Ctenoceph. canis</i>	
I	58	5,2	3,4	3,4	1,7	13,8
II	49	8,2	2,0	2,0	4,1	16,3
III	44	13,6	6,8	6,8	4,5	31,8
IV	31	6,5	3,2	6,5	0,0	16,1
V	31	6,5	3,2	9,7	0,0	19,4
VI	33	15,2	6,1	3,0	6,1	30,3
VII	69	7,2	4,3	2,9	1,4	15,9
VIII	57	10,5	7,0	3,5	3,5	24,6
IX	77	10,4	3,9	3,9	2,6	20,8
X	95	6,3	3,2	3,5	1,1	14,7
XI	73	9,6	2,7	5,5	1,4	19,2
XII	42	11,9	7,1	11,9	0,0	31,0
Razem	659	9,0	4,2	4,9	2,1	20,2

Tab. 3. Wyniki badania mikologicznego i parazytologicznego skóry psów w poszczególnych latach badanego okresu (%)

Rok	Liczba prób	Grzyby	Pasożyty	Razem
1978	130	37,7	11,5	49,2
1979	152	39,5	17,1	56,6
1980	155	56,1	16,8	72,9
1981	121	57,9	25,6	83,5
1982	101	59,4	34,7	94,1
Razem	659	49,5	20,2	69,7

Tab. 4. Wyniki badania mikologicznego i parazytologicznego skóry psów w poszczególnych miesiącach badanego okresu (%)

Miesiąc	Liczba prób	Grzyby	Pasożyty	Razem
I	58	72,4	13,8	86,2
II	49	55,1	16,3	71,4
III	44	31,8	31,8	63,6
IV	31	25,8	16,1	41,9
V	31	38,7	19,4	58,1
VI	33	30,3	30,3	60,6
VII	69	63,8	15,9	79,7
VIII	57	40,4	24,6	64,9
IX	77	41,6	20,8	62,3
X	95	49,5	14,7	64,2
XI	73	53,4	19,2	72,6
XII	42	66,7	31,0	97,6
Razem	659	49,5	20,2	69,7

poza zmianami typu alergicznego, obejmowały także tło bakteryjne i pasożytnicze. Cyt. wyż. autor (18) powołując się na pracę Christoph'a i wsp. (1963) wykazał, że wzrost nasilenia zachorowań jest ściśle związany z zapchleniem i rozwojem tzw. alergii pchlej, dającej typowe objawy wyprysku. W badaniach własnych nie we wszystkich przypadkach udało się ustalić wysokość ekstensywności nużeńca w zależ-

ności od wieku zwierząt. Przyczyną była niepełna informacja o wieku zwierząt w pismach kierowanych przez pobierających próby do badań laboratoryjnych. Jednak na podstawie zebranych danych ustalono wiek 40 spośród 59 psów z nużycą. U 24 (60%) nużycza występowała u zwierząt młodych w wieku od 5—12 miesięcy. W tab. 3 przedstawiono wzrost ekstensywności inwazji pasożytów w kolejnych latach badanego okresu, np. w 1978 r. wynosił on 12,3%, a w 1982 r. 33,7%.

Z ogólnej liczby 659 prób w 326 próbach badaniem mikroskopowym stwierdzono zarodniki grzybów z rodzaju *T. mentagrophytes*, co stanowi średnio 49,5% wyników dodatnich. Analizując nasilenie grzybiczy w poszczególnych miesiącach badanego okresu należy podkreślić, że najwyższe zanotowano w okresie jesienno-zimowym. W styczniu 72,4% i w grudniu 66,7% psów było dotkniętych grzybicą, w lutym 55,1%, w listopadzie 53,4%, natomiast w kwietniu odsetek psów dotkniętych grzybicą nie przekraczał 25,8%.

Badania hodowlane wykazały *Trichophyton mentagrophytes* w 306 próbach (90,8%). Badania te są zgodne z wcześniejszymi obserwacjami Kamyszka i wsp. (11), które wskazują na *T. mentagrophytes* jako główny, a w większości przypadków jedyny czynnik chorobotwórczy grzybic u tych zwierząt. Inni autorzy jak np. Dawson (4), Kral (12) stwierdzali grzybicę u psów wywołaną przez *M. canis* i *T. mentagrophytes*. Natomiast większość autorów (1, 3, 8, 10, 19, 21, 22, 26) stoi na stanowisku, że głównym czynnikiem wywołującym grzybicę u psów jest *M. canis*.

W tab. 3 przedstawione zestawienie zbiorcze wyników badań parazytologicznych i mikologicznych, które wskazują wzrost liczby dodatnich prób wywołanych zarówno przez pasożyty, jak i grzyby w kolejnych latach badanego okresu. Ogółem więc na 659 badanych prób w 133 (20,2%) stwierdzono pasożyty i w 326 (49,5%) grzyby. W 459 próbach stwierdzono więc pasożyty i grzyby, co stanowi 69,7% wyników dodatnich. Na podkreślenie zasługuje zwiększający się wzrost wyników dodatnich, które w 1982 r. sięgały nawet 94,1% prób.

Na koniec należałoby wspomnieć o chorych psach stanowiących zagrożenie dla ludzi. U kilku właścicieli psów zauważono zmiany na skórze przedramienia i grzbietu rąk w postaci wykwitów i wyprysków. W wypryskach były widoczne liczne pęcherzyki i nadżerki. Oględziny skóry tych osób oraz zebrany wywiad dotyczący pojawienia się zmian skórnych u ludzi i zwierząt nasuwają podejrzenie grzybiczy strzygącej u znacznego odsetka właścicieli tego gatunku zwierząt.

Wnioski

1. W zeszkrobinach skóry psów stwierdza się obecność pasożytów średnio w 20,2% i patogennych grzybów w 49,5% prób.

2. W latach 1978—1982 następowało nasilenie chorób pasożytniczych i grzybiczych. W 1978 stwierdzano je u 49,2%, a w 1982 r. u 94,1% badanych psów.

Piśmiennictwo

1. Alteras I.: Mycopath. Mycol. appl. 43, 1723, 1971.
2. Baker B. B., Siannard A. M., Yakulski S. G.: J. Am. vet. med. Ass. 168, 1105, 1976.
3. Carman M. G., Kush — Munro F. M., Carter M. E.: N. Z. vet. J. 27, 136, 1979.
4. Dawson Chr.: Rev. med. vet. Mycol. 6, 223, 1968.
5. Derylo A.: Wiad. parazyt. 28, 111, 1982.
6. Grzywiński L., Klucznik P., Bania A.: Wiad. parazyt. 28, 267, 1982.
7. Hristowski N., Beliceska M.: Wiad. parazyt. 28, 167, 1982.
8. Jaksch W.: Wien. tierärztl. Mschr. 50, 904, 1963.
9. Janeczek W., Koprowski J., Pityk S.: Cz. V. Medycyna Wet. 31, 736, 1975.
10. Kamyszek F.: Medycyna Wet. 27, 665, 1971.
11. Kamyszek F., Bowszyc J., Adamski Z.: Prz. dermat. 70, 151, 1983.
12. Kral F.: J. Am. vet. med. Ass. 127, 944, 1955.
13. Ocenasek M., Komarek J., Dvorak J.: Vet. Med. Praga 47, 169, 1974.
14. Pityk S.: Wiad. parazyt. 23, 311, 1977.
15. Piotrowski F., Milko K.: Medycyna Wet. 31, 466, 1975.
16. Piotrowski F., Polomska J.: Wiad. parazyt. 21, 441, 1975.
17. Piotrowski F.: Wiad. parazyt. 25, 387, 1979.
18. Pomorski Z.: Medycyna Wet. 37, 411, 1981.
19. Rieth H., Schönfeld J., Schirren C.: Beziehungen zwischen humanen und animalen Dermatomykosen. Bull. Pharm. Res. Inst. Nr 28. September 1—8, 1960.
20. Romaniuk K., Tarczyński S.: Nowości wet. 9, 149, 1978.
21. Schmith J. M. B. B.: Mycopath. Mycol. appl. 34, 17, 1968.
22. Skuratowicz W.: Wiad. parazyt. 23, 221, 1977.
23. Sonck C. S.: Mykosen 13, 49, 1970.
24. Stankiewicz W., Augustynowicz L., Florczak R., Janicka M., Malinowski W., Pawlowski K.: Medycyna Wet. 26, 13, 1970.
25. Stejański W.: Parazytologia Weterynaryjna T. II. Arachnologia. PWRiL 1963, s. 276—277.
26. Torok J., Pop S. M.: Mykosen. 25, 42, 1982.
27. Ziotorzycka J.: Wiad. parazyt. 18, 517, 1972.

Adres autora: prof. dr Franciszek Kamyszek, ul. Głogowska 168/3, 60-126 Poznań 7.

Камышек Ф. — Исследования экстенсивности инфе-
стации эктопаразитов и дерматофитов у собак на
территории Poznani в 1978—1982 гг.

Исследования проведено в 1978—1982 гг. Цель работы состояла в оценке инфе-
стации паразитов кожи и дерматофитов у собак на территории Поз-
нани. Велись также сравнительные исследования по появлению эктопаразитов и патогенных гри-
бов в 5-летний период.

Исследовательский материал составляли соско-
бы с кожи и волос от 659 собак. Пробы подвергались рутинным паразитологическим и микологи-
ческим исследованиям.

В 20,2% проб нашли паразитов (*Demodex canis*, *Sarcoptes scabiei* var. *canis*, *Trichodectes canis*, *Ctenocephalides canis*) и в 49,5% проб грибы *Trichophyton mentagrophytes*. Показано рост проб с паразитами и грибами (от 49,2% до 94,1%) в отдельные годы в 5-летний период. Обращено также внимание на больных собак, как потенциальную опасность для людей, имеющих с ними непосредственный контакт.

Kamyszek F. — Study on the extension of infestation with ectoparasites and dermatophytes in dogs in town Poznań in the years 1978 — 1982

The aim of the study was to estimate the level of infestation of dogs with skin parasites and dermatophytes and to compare the occurrence of the ectoparasites and pathogenic fungi in individual years. The investigated material consisted of hair and scra-

pings of skin from 659 dogs, which were subjected to laboratory parasitic and mycologic investigations. In 20.2% of the samples the following parasites were found: *Demodex canis*, *Sarcoptes scabiei* var. *canis*, *Trichodectes canis* and *Ctenocephalides* *canis*, while in 49.5% of the samples *Trichophyton mentagrophy-*

tes were present. In the successive years the percentages of samples with parasites and fungi increased from 49.2 to 94.1% during the 5-year period. The author pointed out that the infested dogs constituted a potential impedence of infestation for people being in direct contact with them.

JAN DĄBROWSKI

Występowanie *Campylobacter jejuni* w kale psów

Ośrodek Naukowo-Badawczy Służby Weterynaryjnej, ul. Dzierżyńskiego 2, 24-100 Puławy

W ostatnich latach coraz częściej wskazuje się na *Campylobacter jejuni* jako istotną przyczynę zapalenia jelit u zwierząt i ludzi (3, 5, 8, 15, 18, 19, 20). Drób, dzikie ptactwo oraz świnię są uważane za naturalne rezerwuary tego zarazka, ponieważ jest on izolowany od dużej liczby klinicznie zdrowych zwierząt (5, 9, 14). Może być także przenoszony ze zwierząt na ludzi (11, 16, 19). Obecność jego wykazano również w kale psów zdrowych i chorych z objawami biegunki (1, 2, 4, 6, 7, 10, 12, 13, 19, 22).

Celem pracy było zbadanie nosicielstwa *Campylobacter jejuni* oraz pałeczek z grupy *Salmonella* i *Shigella* u klinicznie zdrowych psów.

Materiał i metody

Wymazy z odbytnicy od 131 klinicznie zdrowych psów w wieku 6 do 12 miesięcy wysiewano w ciągu 30–60 min. od chwili pobrania na podłoże wybiórcze wg Skirrow (15). Płytki inkubowano w 37°C w ciągu 48 godz. w atmosferze zawierającej: 5% O₂, 5% CO₂ i 90% N₂. Kolonie podejrzane o przynależność do *Campylobacter* sp. badano w mikroskopie kontrastowo-fazowym lub w mikroskopie z ciemnym polem widzenia.

Do identyfikacji tego zarazka zastosowano następujące testy różnicujące: wytwarzanie katalazy, wzrostu w temp. 25°C i 42°C, zdolności ruchu, wzrostu na podłożu zawierającym 1% glicyny oraz 1% i 3,5% NaCl i wrażliwość na kwas nalidiksynowy.

Wszystkie wyizolowane gramujemne, katalazododatnie, posiadające kształt przecinka i charakterystyczny skoczny ruch, rosnące na podłożu z 1% glicyną i 1% NaCl bakterie klasyfikowano jako należące do *Campylobacter jejuni*.

Badania w kierunku pałeczek z grupy *Salmonella-Shigella* przeprowadzono na podłożu SS. Do różnicowania użyto krótkiego szeregu biochemicznego oraz surowic diagnostycznych.

Wyniki i omówienie

W wyniku przeprowadzonych badań wyizolowano 8 szczepów (6,1%), odpowiadających biochemicznym wzorcom *Campylobacter jejuni*. Wyosobniono również 1 szczep *Shigella sonnei*. Dane te są nieznacznie wyższe od wyników uzyskanych przez Hostingsa (8) w Brazylii (5,5%) oraz identyczne z danymi Holta (6), który izolował *Campylobacter jejuni* od 6,0% klinicznie zdrowych psów w Wielkiej Brytanii, a zbliżone do wyników uzyskanych przez Vandenberghe i wsp. (21), którzy wyosobnili *Campylobacter jejuni* od 8,0% badanych psów. Od-

biegają natomiast od wyników Hosie i wsp. oraz Jorgensena (7, 10), którzy stwierdzili nosicielstwo *Campylobacter jejuni* u 11,1% klinicznie zdrowych psów w Szkocji i Danii.

Wyniki przeprowadzonych badań, jak również i dane piśmiennictwa (1, 11, 17) sugerują, że psy mogą być źródłem infekcji *Campylobacter* dla ludzi i zwierząt, natomiast ich rola jako przenośnika drobnoustrojów rodzaju *Salmonella* i *Shigella* jest prawdopodobnie znikoma. Potwierdzeniem tego są badania Wrighta (22), który wyizolował od 260 psów trzy szczepy (1,2%) *Salmonella* ps., jak również Holta (6), który od 100 badanych psów wyosobnił tylko jeden szczep *Salmonella* sp.

Piśmiennictwo

- Blaser M., Cravens J., Powers B. W., Wang W.-L. L.: Lancet 2, 979, 1978.
- Bruce D., Fleming G., A.: Vet. Rec. 112, 16, 1983.
- Butzler J. P., Skirrow M. B.: Clin. Gastroenter. 8, 737, 1979.
- Fleming M. P.: Vet. Rec. 107, 202, 1980.
- Grant I. H., Richardson N. J., Bokkenheuser V. D.: J. clin. Microbiol. 11, 598, 1980.
- Holt P. E.: Vet. Rec. 107, 254, 1980.
- Hosie B. D., Nicolsen T. B., Hendersen D. B.: Vet. Rec. 105, 80, 1979.
- Hostings D. H.: Lancet 2, 1249, 1976.
- Jorgensen K.: Nord. VetMed. 31, 534, 1979.
- Jorgensen K.: Nord. VetMed. 33, 42, 1981.
- Linquist B., Bjellender J., Kosunen T.: Br. med. J. 1, 303, 1978.
- Mc Orist S., Browning J. W.: Aust. vet. J. 58, 33, 1982.
- Nayar G. P. S.: Can. vet. J. 21, 139, 1980.
- Rosef O., Ynedaad M.: Acta vet. scand. 23, 9, 1982.
- Skirrow M. B.: Br. med. J. 2, 9, 1977.
- Skirrow M. B., Turnbull G. L., Weiher R. E., Young S. E. J.: Lancet 1, 1188, 1980.
- Slee A.: Vet. Rec. 104, 14, 1979.
- Smith M., Muldoon P. J.: Appl. Microbiol. 27, 895, 1974.
- Svedhem A., Kaijser B.: J. infect. Dis. 142, 353, 1980.
- Svedhem A., Kaijser B.: J. infect. 3, 37, 1981.
- Vandenberghe J., Lauwers S., Plehier P., Hoorens J.: Br. vet. J. 138, 358, 1982.
- Wright E. P.: J. Hyg. Camb. 89, 191, 1982.

Adres autora: dr Jan Dąbrowski, ul. Kollataja 40/18, 24-100 Puławy

Домбровский Я. — Появление *Campylobacter jejuni* в кале собак

Ректальные мазки от 131 клинических здоровой собаки исследовались на присутствие *Campylobacter jejuni*, *Salmonella* и *Shigella*. Для идентификации *Campylobacter jejuni* применялась модифицированная избирательная среда по Скирроу. Инкубация велась в темп. 37°C в течение 48 часов в атмосфере, содержащей 5% O₂, 5% CO₂ и 90% N₂. Изолировано 8 штаммов (6,1%) *Campylobacter jejuni* и 1 штамм *Shigella sonnei*.